

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Practica Theologiae Mysticae

Gelen, Victor

Coloniae Agrippinae, 1652

Articulus Quartus. Quod sensibilis deuotio, ne exponatur gulae spirituali, visionibus, & illusionibus daemonum sobriè admittenda sit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9766

cœlum æneum, aut terram cordis sui ferream, animum despondeat. Humiliter ergo sibi sua seruet abscondita, omniaque in Dei gratuitum amorem referat, nec altum sapiat, sed timeat. Pro horum verò maiori euidencia de periculis, quæ in praxi circa sensibilem deuotionem eueniunt, latius hic dicendum erit,

Quod sensibilis Denotio, ne exponatur gula spirituali, visionibus, & illusionibus Daemonum sobrie admittenda sit.

ARTICVLVS QVARTVS.

Gulam spiritualementem, qua incorrecti adhuc homines, Dei dilectionem in carnalis amoris sensibilitatem, peruertere solent; ab omnibus mysticæ disciplinæ Patribus, vt vitiosam & periculosam conspui, nemo non nouit, qui aliquod saltem initium interioritatis posuerit. cum autem varia de sensibili deuotione occurrant obseruatione dignissima, diligentius examinanda erunt ipsius amoris annexa, & circumstantiæ; tum quantum ad subiectum, tum quantum ad modum, tum etiam quantum ad abusum: & tandem ad ipsam Dæmonis illusionem spectare videtur. Quantum ergo ad subiectum attinet, [est quædam affectuosa dilectio, quæ scilicet interdum minus diligentem, & minus perfectum plus afficit. Non ergo quisque tantum diligit, quantum hanc affectuosam dilectionem sentit, & quantum in illo statu sibi

diligere videtur; sed quantum in virtutibus & charitate fundatus fuerit; & in seruandis mandatis fidelis habetur. Nam dulcis in Deum affectus quodammodo carnalis est & fallax, & interdum potius humanitatis, quàm gratiæ; cordis, quàm spiritus: sensualitatis, quàm rationis: ita, vt magis accendatur aliquando ad minus bonum, & ad maius bonum minus afficiatur, & ad aliquid, quod amplius sapit, quàm quod expedit. Hoc affectu discipuli errabant, qui carnaliter Christum diligebant, cuius præsentia carere nolebant. Vnde tanquam non diligentes eum arguebantur, qui quod delectaret magis, quàm quod expediret, amplectebantur. sic affectuosè quandoque carnalis aliquis, & imperfectus ad Deum afficitur, non quod valde diligit, sed quod gratiæ dulcedinem degustet. Quæ quantum durat, tantum iuuat; & quam diu durat dulcedo, tam diu durat dilectio. Sed non agnoscitur in bonis istis amicus, nam interdum hanc magis sentit qui leuis est corde, & inops gratiæ. Quia facilius mouetur qui leuior fuerit, & expers consolationis delectabilius oblatam recipit, cuius dulcis affectus causa interdum est, non gratiæ copia, sed mentis inopia. Exigua namque lætificant pauperem.] sincerus ergo spiritualis perfectionis amans sensibili deuotione uti debet, tanquam viuò alimento, quo roboratus vitia sua extirpet, virtutes strenuè imitetur, & opera charitatis promptè exequatur.

F

Ad

^a Harph. l. 3. p. 5. c. 33, ex Richard. super Cantic.

Ad modum verò quod attinet, sciendum est, quod [intellectus *a* & phantasia passionem efferant, vt concupiscentiæ, iræ & huiusmodi; ex quibus cor calefcit, vel infrigidatur.] & sic facile [homo in sua *b* ad Deum conuersione sentit circa cor magnum, validumque motum: quia cor saltat in pectore, velut piscis in aqua; & tunc repente sensitivæ vires colliguntur in vnum, & in vna affectione liquefiunt, ita vt omnem distractionem oporteat cedere. Illis autem, qui in ista via se benè, aut fideliter exercitauerunt, istud continget, quoties, & statim vt se ad Deum conuertere voluerint, etiam millesies in die.

Cordis Impetus.

Quando igitur aliquantisper circa istam introversionem perseuerare vult, tantam violentiam cor suum ab affectionibus sustinebit, quod exteriora membra sua compescere non valebit, quin exterius benè aduertatur ab eo, qui huius rei intelligentiam, aut experientiam habuerit. Cor etiam in corpore non solum saltabit, verum etiam aperiet se, & claudet in modum ianue, ita vt plerumque etiam audiri possit. Ex hac magna cordis agitatione, sæpè venit in caput ascendendo magnus ventus, ac si gladio caput ipsum percuteretur: quia impulsus cordis adhuc sursum ascendit, & si habuerit caput debile, diu durabit iste ventus: si verò fortis capite fuerit, peribit mox, vt exercitium dimiserit: imò non recipiet

ipsum, nisi cum punctationibus, quæ statim recedent.

Exercitia fortia quatenus exercenda.

Et secundum hoc necesse est, vt vigorosa stimulatua exercitia moderetur, ne caput suum nimis debilitet, sed expectet (moderata exercitatione) donec exercitium per se subtilius efficiatur, quia quanto diutius se homo in isto exercitauerit, tanto aptior semper efficitur spirituales impulsus recipere, & vti sine læsione. Simili modo contingit ex isto magno, vigoroso, impetuoso, aut stimulatuo exercitio, quo sanguis circa cor propter ingentem calorem, & pressuram bullire incipit, præsertim in illis, qui natura impetuosi, & studiosi sunt, & affectione stimulatui, aut impulsui, qui licet sentiant præfatum calorem circa cor, aut sanguinis ebullitionem, nihilominus instant se per suum exercitium semper perurgendo sine discretionem; finaliter autem sæpè se ipsos perducunt in magnam tribulationem, quia sanguis ex continua ebullitione circa cor, valde ingrossatur, & inhabilitatur.

Cordis Clausura.

Et cor hominis, (quod naturaliter se aperit in omni iucunditate, & affectuositate, in omni actiuosa deuotione, & sensibili amore) naturaliter se claudit, eo quod non vult recipere grossum sanguinem iacentem circa cor ingrossatum ex nimio calore, qui euenit in exercitatione: & tunc spiri-

tua-

a S. Thom. opusc 35 in fine, b Harph. l. 2. p. 3. c. 42.

tualis iucunditas vertitur in mœrorem, quia naturale est, vt clausum cor contristeretur, & triste claudatur: Hæc autem clausura cordis frequenter tam firma efficitur, vt nullo modo iterum velit aperiri: & tunc priuantur omni deuotione sensibili, aut experimentalī, & sensibili amore: tunc conqueruntur se à Deo derelictos, & in pusillanimitatem deueniunt, & penè in desperationem, cum tamen verè hoc sibiipsis fecerint per indiscreta exercitia, quibus naturam inhabilem fecerunt ad seruiendum spiritui. Et quantò amplius laborant cum violentia pro deuotione recuperanda, tantò magis ab ea elongantur. Etiam per impatientiam, & inquietudinem cordis magis indispositi efficiuntur, obtenebrantur, obdurantur, & peruertuntur in seipsis, perduntque se ad ineffabilem angustiam, & tribulationem.] & hi quidem longè melius ad profectum spiritualem operarentur, si nimiam hanc, & impetuosam sensibilitatem, subtili ad Deum complacentia declinarent; quod quidem si in principio vitæ spiritualis non fiat, difficulter ex annosa sensualitate erui poterit.

Circa abusum autem ex sensuali hoc amore, videas subinde quosdam viros, maximè verò deuoti fœminei sexus, annus, & iuenculas, ad libitum quasi in raptum abire, in terram cadere, viribus, & penè vita destitui; cum admiratione maxima, laudis, & sanctitatis no-

ta presentium. quæ etiam, quod indignissimum est, Scioli quidam, & praxis spiritualis ignari, ne dicam rudes confessarij vt penè miracula reuerentur; non attendentes si eiusmodi ex Deo, & mystica ecstasi, rapruè procederent, quod tam notabiles inobedientias, aut superbiæ, aliorumque defectuum maculas, comites non haberent. prouenit autem (præterquam quod Satanica illusio in talibus suam operam egregiè collocare valeat) similis deceptio ex inordinata sensualitate, quam ex gaudijs Sacræ Humanitatis Christi mysterijs ad naturam propriam trahunt; sicut è contrario mater filij sui amans, vbi eius mortem intellexerit, ipso instanti extra se rapta, decedit, languescit, & immobilis penè animam efflat: quæ potius deliquia inordinato amore cor, & spiritus vitales opprimente, quam exercitia mystica dici debent. At cum de istis plurima notatu dignissima spirituales a magistri tradiderint, sufficiat hic prudentem virum monuisse, ne similibus leuiter fidem adhibeat, magnificiat; certus, quod sensibilis illa deuotio (non tantum status meditationis, vel aspirationis, sed contemplationis, omniumque statuum modi operandi naturaliter) amorem concupiscentiæ paulatim tanquam sub cineribus, & fauoribus mysticis sopiat duntaxat; postmodum verò, si à Deo dignati fuerint vltiori gratia, seseque congruè disposuerint, in statu priuationis pro absoluto modo

F 2

ope-

a. *Rusbroch. spec. sal. ater c. 18. & lib. 2. de orn. spir. nupt. c. 76. &c. Taul. in fest. S. Augustin. in serm. 1. 1047. à Cruce, Asc. Mont. Carm. l. 1. c. 9. 18. 19.*

operandi supernaturaliter, extinguendum. Ille ergo, cui incumbit rationem pro animabus reddere, omni potius studio inuigilet, ut illos, qui eiusmodi visionibus, ecstaticisq; raptibus obnoxij sunt, in mortificationis, obedientiæ, & humilitatis exercitio probet, ac singulariter contemnat; sic enim fieri non poterit, quin plures defectus, si non vitia eliciat, ne errore deceptus, cæcus cæcum ducens, ambo in foueam cadant. tales enim, cum quidquid in mysticis ad propriam sensualitatem exfugere potuerunt, absumperint, & in Christo a luxuriatæ fuerint; tunc nubere volunt; & si hoc ipsum non licuerit, in carnis spurcitiis disfluant.

Ad Satanæ porrò illusiones quod attinet, cum [Deum esse per se *b* notum sit;] & [homo naturaliter Deum *c* cognoscat, sicut naturaliter desiderat; ac etiam honestè, & moraliter agere per se pulchrum sit, nudumque ac solum naturaliter cogitare delectet: [fit aliquando affectus dulcis à malo spiritu, ut dum illi nimis creditur, vel eius oblectationi per gulositatem innititur, eique, dum valdè delectat, inhæretur, ad debilitatem corporis homo perducatur; *d* ut vel per illius occupationem ab utiliori opere reuocetur, aut ut eius abundantia fretus, iamq; se perfectum existimans, minus ad profectum virtutum exciteretur; vel certè, ut summam exercitiorum ad illa capessenda, tan-

quam ad finem principale dirigens, eisq; vitiosis oblectationibus ad propriam damnationem abutens à iusto Iudice æquitate sua inflexibili æternaliter reprobetur.] ex illis verò qui circa sensibilem deuotionem hallucinantur, [nulli maiori periculo subijciuntur, quam qui ecstaticis visionibus *e* falsis subijciuntur.] quia [Diabolus in naturali lumine se oblectantibus, tanquam ad carnalia vitia inclinatis valdè, & in virtutibus non exercitatis, lumina administrat.] & cum [Dæmon Deo permittente possit dare gratias *g* gratis datas, apparenter saltem:] homines vanæ gloriæ deditos, aut etiam extrema malitia, filiorum Dei, & sanctorum viatorum veras ecstases, raptus, visiones, ac reuelationes illusoriè imitantes, versipellis hostis antiquus sollicitè adiuuat, in Angelum lucis se transfiguratur, & quæ naturali subtilitate, ex vniuersi scientia habet, ut prophetias illis suggerit, humorem ad maniam, & vsum rationis, ac spirituum animalium suppressionem inclinatam, promouet; atque ecstases, raptusve ludicros excitat: quibus incautis quidè; (sed viris in Dei amicitia solidè versatis) eiusmodi infernales titiones haud quaquam imponunt. hi enim ab illis, ut à scelestissimis hominibus, & abstinent, & salutem suam amantes, abstinere monent. Mel ergo sensibilis deuotionis inuenisti, comede quod sufficit tibi, ne fortè fatia-

tus

a 1. *Timoth. 4.* *b* *S. Thom. l. 1. cont. Gent. c. 10.* *c* *ibid. c. 11.* *d* *Harph. l. 3. p. 5. c. 33.*
e *Richard. sup. Cant.* *e* *Toul. epist. 2.* *f* *Serm. 1. in Natiu. Ioan. Baptist.* *g* *Gerson in*
Censilog.

tus *b* euomas illud sicut filij Israël, primo magna reuerentia collegerunt, & debite sumpserunt manna; tandem nausea, & tædio de *b* cibo leuissimo affecti, panem Angelorum cum murmuratione reiecerunt, appetentes *c* fœtentia olera, cœparum, alliorum, peporum, & ollas carniū. Cum autem nonnulli in tantum proprium amorem fœtentur, vt etiam sensibilem deuotionem cum violentia quadam extorque-
re conentur, consequenter monemus,

Tempore Orationis mentalis inordinatam violentiam cauendam esse.

ARTICVLVS QVINTVS.

Cæcutiens amor immaturo, vt plurimum appetitu, etiam in minus vtilia solet irruere; quo fit, vt dum meditans, sibi quietem, & internam consolationem spondet, aut affectat; esto diuino, aut humano ordine distractionis, ariditatis, vel tentationis alicuius molestia subeunda sit; attamen propositi sui tenax, indicibili violentia fortique imaginatione materiæ assumptæ facilem contuitum, gratamque inhæsiōnem, vult omnino retinere; licet capitis dolores, corporis debilitates, & propemodum deliria incurrat. Et hæc quidem miseria, maxime in statu meditationis, non nisi ex ignorantia tempore orationis mentalis sese habendi, prouenit. non enim meditans tantum suo muneri satisfacit, si pacifice, & conso-

latoriè sua consideret peragatque; sed etiam quando propolita materia meditationis pro voto non succedit, dummodo ad humilitatem confugiat, indignum se reputans, qui de pijs rebus in pace, & quiete sese occupet, aut resignationis actus exercent, quibus se diuinæ voluntati subijciat, aut Deum Opt. Max. animitus exoret, quatenus ad bene feliciterque meditandum suam gratiam largiatur, aut constanti pectore occurrentibus molestijs, distractionibus, tentationibusvè se opponat; memoria retinens Deo placere, quæ homini mortificationem, & molestiam causant, si de manu ipsius omnia acceptet.

[In omnibus itaque prorsus mea abnegata, illius me voluntati cum timore humili subijcere debeo; tam in agendo, quam dimittendo: quod dum facio, sæpè me ipsum minus in operibus *d* externis quæro, retineoque, quam fortassis in ipsamet quiete, & otio retinebam.] [aliquando enim *e* ex impetuoso cordis conatu libertas mentis obruitur, dum quasi per violentam extorsionem accelerat quis deuotionis affectum exprimere: & si non iuxta desiderium cordis statim potest elicere gratiam deuotionis quæsitam, contristatur, & amplius ex hoc induratur: & quò impetuosiùs cupit se ad deuotionem cogere, tantò minus proficit, & amplius arefcit. sicut qui botros in torculari, vel oliuas in prælo subito; & nimis vehementer comprimit, liquor

F 3 magis

a Proiu. 24. *b* Num. 21. *c* ibid. 11. *d* Taul. Instit. c. 22. *e* S. Bonau. Proc. Relig. c. 77.